

Det Kgl. kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Vår ref:
15/350-2-GUKV

L.nr.
1459/15

Vedtaksnr.
4/15 .

Arkiv:
A10

Deres ref:

Dato:
21.01.2015

MELDING OM DELEGERT VEDTAK - HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM FORELDREBETALING I BARNEHAGER

Vedlegg:

1. Forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager.
2. Merknader til forskrift om foreldrebetaling § 3.

Hjemmel for behandling:

Lierne kommunes delegasjonsreglement § 25 pkt. 2

Saksopplysninger:

Kunnskapsdepartementet legger med dette frem forslag til endring i forskrift av 16. desember 2001 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager. Departementet tar forbehold om budsjettmessig dekning. De foreslåtte endringene gir et nasjonalt minstekrav til reduksjon i foreldrebetaling i barnehager for familier med lav inntekt. Forslaget regulerer kommunens ordning for reduksjon, med nasjonalt fastsatte prosentsatser for maksimal andel av kapital- og personinntekt som skal brukes på foreldrebetalingen.

Departementet har vektlagt at ordningen for reduksjon i foreldrebetalingen skal være så enkel som mulig å administrere for kommunen, og at ordningen på samme tid skal være enkel og tilgjengelig for foreldrene. En nasjonal regulering av ordningen innebærer mindre rom for kommunal skjønnsutøvelse i praktisering av forskriften. Ved at alle får lik rett til reduksjon i foreldrebetalingen, sikrer forslaget økt forutsigbarhet og likebehandling av de aktuelle familiene.

Departementet tar sikte på ikraftsetting 1. mai 2015. Høringsfristen er satt til 23. februar 2015

Foreldrebetaling:

Foreldrebetalingen skal maksimalt utgjøre 6 % av familiens samlede person- og kapitalinntekt for en heltidsplass. For andre og tredje/flere barn er foreldrebetaling 70 % og 50 % av foreldrebetalingen for første barn (søskenmoderasjon). Forslaget viderefører også dagens regler for betaling av deltidstilbud, slik at foreldrebetaling for et deltidstilbud skal settes lavere enn foreldrebetalingen for heldagstilbud.

Kommunene må følge det foreslåtte systemet for ordning for reduksjon av foreldrebetaling, men står fritt til å ha lavere foreldrebetaling ved eksempelvis å sette prosentsatsene lavere enn det departementet fastsetter, eller tilby friplasser.

Tabellen under illustrerer hva foreldrebetalingen for en heltidsplass vil være pr. måned for første, andre og tredje barn ved noen gitte inntekter med denne forskriftsendringen og at maksimalprisen blir satt til kr 2.580,- pr. mnd. Vi framhever at det vil være en unik betaling for alle inntekter.

Kapital- og personinntekt	Foreldrebetaling første barn	Foreldrebetaling andre barn	Foreldrebetaling tredje barn
500.000	2.580	1.806	1.290
450.000	2.455	1.718	1.227
400.000	2.182	1.527	1.091
350.000	1.909	1.336	955
300.000	1.636	1.145	818
200.000	1.091	764	545
100.000	545	382	273
50.000	273	191	136

Inntektsgrunnlag:

Departementet mener at ved å foreslå bruk av kapitalinntekt og personinntekt som grunnlag for foreldrebetalingen vil en balansere ønsket om å utforme en enkel, men samtidig treffsikker ordning.

I de tilfeller der foreldrene ikke bor sammen, må det gjøres en vurdering om begge foreldrenes inntekter skal inkluderes i behovsprøvingen. Det oppstår også spørsmål om inntekter til eventuell ny samboer/ektefelle skal tas med. Det vil være to alternativer som kan legges til grunn i kommunens inntektsberegning; enten at det er husholdningens inntekt som legges til grunn, eller at det er forsørgerens inntekt som legges til grunn.

Departementet ønsker høringsinstansens innspill på valg av beregningsgrunnlag, og velger derfor å høre begge alternativene.

Inntektsgrunnlag basert på husholdningens inntekt:

Ved å se på husholdningens inntekt, vil i de tilfeller foreldrene ikke bor sammen, bare inntekten til den av foreldrene som barnet er folkeregistrert hos, inngå i beregningen av foreldrebetalingen. I tillegg medregnes inntekten til eventuell ny ektefelle/samboer som ikke har forsørgeransvar for barnet.

I den nærmere definisjon av husholdning, har departementet valgt å likestille personer som er gift og personer som er samboende med barnets foreldre.

Departementet foreslår at som en husholdning regnes gifte, registrerte partnere og samboende.

Dersom husholdningens samlede kapital- og personinntekt legges til grunn, vil ikke økonomien til den forelderen som barnet ikke bor sammen inkluderes i inntektsberegningen og heller ikke barnebidrag.

Barnebidraget skal tilkomme barnet og skal ikke brukes til annet enn forsørgelse av barnet. Barnebidraget kan derfor ikke betraktes som inntekt.

Departementet ber særlig om innspill på om barnebidrag i denne sammenheng bør legges til husholdningen inntekt ved kommunens beregning av foreldrebetaling, og hvordan dette eventuelt best kan gjøres uten at det medfører en unødvendig vanskelig søknadsprosess både for den som søker og i kommunens saksbehandling.

Inntektsgrunnlag basert på forsørgernes inntekt:

Dersom forsørgernes inntekt legges til grunn ved inntektsberegningen, vil det si at det er foreldrenes inntekt som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de bor sammen eller ikke. Alternativet vektlegger forsørgerplikten som foreldre har, og legger derfor til grunn at det er foreldrenes inntekt som skal utgjøre inntektsgrunnlaget, også der hvor barnet ikke bor sammen med begge foreldrene. Ordningen med barnebidrag og bidragsforskudd i de tilfeller der den ene forelder ikke betaler bidrag, taler for at begge foreldrenes inntekt skal ligge til grunn, uavhengig av om de bor sammen eller ikke.

Å legge til grunn forsørgernes inntekt ved inntektsberegningen ivaretar ikke hensynet til at ny ektefelle/samboer kan ha faktisk forsørgerrolle for barnet og bidra økonomisk til husstanden ved å bidra til fellesutgifter, samt forsørgelse og omsorg for barnet. Departementet vurderer derfor at inntekten til eventuell ny ektefelle/samboer i de tilfeller foreldrene til barnet ikke bor sammen, uansett bør inngå som en del av inntektsgrunnlaget. Dette vil bidra til økt administrasjonsbyrde for kommunen i behandling av søknader. Etter departementets vurdering, vil en slik inkludering av samboer/ektefelles bidrag kunne håndteres som et flatt påslag som er uavhengig av inntekt.

Departementet ber om innspill på hvordan en inkludering av ny ektefelle/samboers bidrag til økonomien kan fastsettes: Om det skal være et flatt påslag, en andel av inntekt eller om den nye ektefelle/samboers inntekt skal legges til grunn i sin helhet. Om påslaget bør beregnes for ny ektefelle/samboer der barnet bor og/eller også eventuell samværsforelder, og videre om et slikt påslag bør fastsettes nasjonalt eller i den enkelte kommune.

Administrasjon:

Ved valg av kapital- og personinntekt som inntektsgrunnlag, foreslår departementet at dokumentasjonskravet skal være siste års selvangivelse.

Dersom husholdningens inntekt legges til grunn ved inntektsberegningen, vil dokumentasjonskravet være siste års selvangivelse til forelder og denne forelderens eventuelt nye samboer/ektefelle i den husholdningen der barnet bor/er folkeregistrert.

Dersom forsørgers inntekt legges til grunn, vil dokumentasjonskravet være siste års selvangivelse til begge foreldrene, uavhengig av om de bor sammen eller ikke.

Departementet foreslår at foreldre må søke om reduksjon i foreldrebetalingen for et barnehageår av gangen. (Dokumentasjonskravet vil være siste års selvangivelse.) Søknadsbehandlingen er relativt enkel og standardisert for kommunen, og departementet anser at det vil medføre lite merarbeid å måtte behandle søknader hvert år.

Økonomiske konsekvenser:

Det er totalt i statsbudsjettet for 2015 foreslått å bevilge 235 mill. kroner til kommunene for å finansiere ordningen.

Når det gjelder de administrative konsekvensene, vektlegger departementet at kommunen allerede i dag har et krav om å ha ordninger for reduksjon i foreldrebetalingen for familier med lavest betalingsevne. Forslaget innebærer derfor ikke innføring av nye plikter for kommunene. Etter departementets vurdering vil det være behov for mindre manuell behandling av søknader enn det mange kommuner legger opp til i dag.

Departementet mener at forslaget ikke vil medføre økte kostnader til administrativt arbeid for kommunene.

Vurdering:

Meget vanskelig å si hva som vil være rett inntekt som skal legges til grunn for foreldrebetaling, om det vil være forsørgernes inntekt eller om det skal være husholdningens inntekt. I begge forslagene er det to forslag.

Når det gjelder forsørgernes inntekt handler det om en skal legge til grunn begge foreldrenes inntekt i tillegg til ny samboer/ektefelle sin inntekt, som en del av inntektsgrunnlaget. Ved en slik inkludering vil ny samboers/ektefelles inntekt kunne håndteres som et flatt påslag som er uavhengig av samboers/ektefelles inntekt.

Når det gjelder husholdningens inntekt handler det om en skal legge til grunn den forelderens inntekt der barnet er folkebokført og eventuell ny samboers/ektefelles inntekt i tillegg til barnebidraget fra den forelder der barnet ikke er folkebokført.

Rådmannen mener det vil være mest riktig at forsørgernes inntektsgrunnlag i tillegg til ny samboers/ektefelles inntekt legges til grunn.

Departementet ønsker også svar på om ny samboers/ektefelles inntekt skal legges til grunn i sin helhet, om det skal være et flatt påslag eller en andel av inntekten. Om påslaget bør beregnes for ny samboer/ektefelle og/eller samværsforelder, og videre om et slikt påslag skal fastsettes nasjonalt eller i den enkelte kommune.

Rådmannen mener at hvis det skal fastsettes et påslag i stedet for å legge til grunn enten samværsforelder eller ny samboer/ektefelle sin inntekt i inntektsgrunnlaget så bør dette fastsettes nasjonalt.

Når det gjelder administrasjon for kommuner og foreldre, så vil dette føre til veldig mye mer administrasjon for kommunene, vi kan havne i den situasjonen at hvert eneste barn som går i barnehagen har forskjellig foreldrebetaling. Dette skal administreres av styrer/barnehagekonsulent og av kommunekassen i den enkelte kommune. I Lierne kommune har vi ikke hatt noen som har søkt om moderasjonsordninger når det gjelder foreldrebetaling de siste 10 årene.

I tillegg er det mange distriktskommuner som gir et barnehagetilbud som omfatter mye mer enn bare helklass og halvklass. Lierne kommune som stort sett har noen ledige barnehageplasser gir tilbud om 5 dager pr. uke, 4 dager pr. uke, 3 dager pr. uke, 2,5 dager pr. uke og 2 dager pr. uke. Det å beregne moderasjonsordninger for alle de tilbudene vil bli arbeidskrevende.

Foreldrebetalingen vil bli vanskelig å budsjettberegne for hvert år da foreldrebetalingen sannsynligvis må gå fra 01.07 el. 01.08 hvert år da selvangivelsen til folk ikke vil være på plass før i juni og for næringsdrivende først i oktober etterfølgende år.

For foreldrene vil dette bli en rettighet og det vil være opp til dem om de vil benytte den og sende inn siste selvangivelse for å kunne få redusert foreldrebetaling.

Lierne kommune er en lavinntektskommune og en er redd for at mange foreldre vil kunne komme inn under ordningen og ha rett til redusert foreldrebetaling. Dette vil vi først se konsekvensene av om ett eller to år.

Konklusjon: Lierne kommune ønsker ikke at det skal innføres noen nasjonal moderasjonsordning på foreldrebetalingen i barnehagene da dette vil føre til alt for mye merarbeid for den enkelte kommune.

Vedtak:

1. Lierne kommune mener at det ikke skal innføres noen nasjonal moderasjonsordning på foreldrebetalingen i barnehagene da dette vil føre til alt for mye merarbeid for den enkelte kommune.
2. Hvis ikke punkt 1. i vedtaket blir resultatet av høringen vil Lierne kommune gi følgende høringsuttalelse til høring om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager.
 - a) Lierne kommune mener det vil være mest riktig at forsørgernes inntektsgrunnlag i tillegg til ny samboers/ektefelles inntekt legges til grunn.
 - b) Lierne kommune mener at hvis det skal fastsettes et påslag i stedet for at det legges til grunn enten samværsforelder eller ny samboer/ektefelle sin inntekt i inntektsgrunnlaget så bør dette påslaget fastsettes nasjonalt.
3. Hvis resultatet etter høring blir at det er husholdningens inntekt som skal legges til grunn, mener Lierne kommune at barnebidrag må være med i inntektsgrunnlaget.
4. Lierne kommune mener at hvordan denne moderasjonsordningen enn løses, så vil dette medføre mye merarbeid for den enkelte kommune. Spesielt for kommuner som har ledige barnehageplasser og som har et meget variert tilbud på barnehageplasser fra 2, 2 1/2, 3, 4 og 5 dager pr. uke. I tillegg vil det bli vanskelig og budsjettberegne foreldrebetalingen under denne ordningen hvis en ikke skal bruke 2 år gamle selvangivelser som grunnlag.

Med hilsen

Patrik Lundgren
Oppvekst- og kultursjef

Gun J. Kveli
Ped.kons.

Vedlegg: 1.

Forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager.

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Kommunen skal ha en ordning som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne fritak for foreldrebetalingen.

Ved forsørgernes inntekt som inntektsgrunnlag

§3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha en ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehagen utgjøre maksimalt seks prosent av forsørgernes samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kapittel 112, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter §1. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

§ 3 nytt femte ledd lyde:

Inntekten til en ny ektefelle eller samboer skal inngå i kommunens fastsettelse av inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskaplignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn.

Alternativt:

Departementet fastsetter et påslag for en ny ektefelle eller samboers inntekt, som skal inngå i inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskaplignende forhold i minst 12 av de siste månedene, eller har felles barn.

Ved husholdningens inntekt som inntektsgrunnlag

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av husholdningens samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kapittel.12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter §1. Barnebidrag skal inngå i inntektsberegningen. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Som en husholdning etter fjerde ledd regnes ektefeller, registrerte partnere og samboere. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i et ekteskaplignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn. Bor et barn fast hos begge foreldrene, skal foreldrebetalingen beregnes ut fra inntekten til den forelderen som har samme folkeregisteradresse som barnet.

Vedlegg: 2.

8. Merknader til forskrift om foreldrebetaling § 3

Tredje ledd

Viderefører gjeldende regelverk og praksis når det gjelder kommunens ordninger for fritak for foreldrebetaling (friplasser).

Fjerde ledd

Departementet hører begge alternativer for innteksberegningen og ber om innspill når det gjelder inntektsgrunnlaget.

Departementet ber spesielt om innspill på om barnebidrag skal inngå i inntektsgrunnlaget dersom det er husholdningens inntekt som legges til grunn. Basert på høringsinnspill vil derfor barnebidrag eventuelt fjernes eller settes inn i ordlyden i forslaget til ny § 3 fjerde ledd.

Kommunens reduksjon i foreldrebetalingen fastsettes som en nasjonal prosentsats for maksimal andel av inntekt brukt på foreldrebetaling, med den fastsatte maksimalprisen som en øvre grense. Maksimalgrensen blir fastsatt i Stortingets årlige budsjettvedtak, jf forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 1. Kommunen skal tilby inntektsgradert reduksjon slik at foreldrebetalingen per år for en heltidsplass i barnehage maksimalt skal utgjøre seks pst. for første barn, med den fastsatte maksimalprisen som et øvre tak. Kommunene plikter, som et minimum, å tilby reduksjon i foreldrebetalingen som er tilsvarende denne satsen.

Ordninger for reduksjon skal fortsatt være søknadsbasert og det søkes for ett barnehageår av gangen. Foreldre søker til kommunen som beregner foreldrebetaling ut i fra husholdningens/forsørgerens inntekt. Dokumentasjonskrav for innteksberegning er siste års selvangivelse.

For andre, tredje eller flere barn skal foreldrebetalingen settes i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, jf forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3 første ledd. Bestemmelsen viderefører dagens søskenmoderasjon, slik at foreldrebetalingen for andre og tredje eller flere barn maksimalt settes til henholdsvis 70 pst. og 50 pst. av foreldrebetalingen for første barn.

Bestemmelsen berører ikke ordninger for fritak og moderasjon etter annet regelverk, og departementet oppfordrer kommunen til å videreføre slike ordninger. Departementet legger til grunn at økt bevilgning kommer i tillegg til midlene som kommunen i dag benytter på moderasjons- og fritaksordninger, slik at barnefamiliene får tilsvarende eller større reduksjon enn de har i dag. Departementet presiserer at bestemmelsen gir en minstestandard for reduksjon. Kommunene står fritt til å gi en større reduksjon i foreldrebetalingen enn prosentsatsen fastsatt i bestemmelsen. Kommunene må følge føringene for ordningen for reduksjon som fastsettes i forskriften, men står fortsatt fritt til å ha lavere foreldrebetaling ved eksempelvis å sette prosentsatsene lavere enn det departementet fastsetter eller tilby friplasser.

Femte ledd

Departementet hører begge alternativer for innteksberegningen. 14

Departementet etterspør innspill på utforming og regulering av et eventuelt påslag for ny ektefelle/samboer dersom det er forsørgernes inntekt som legges til grunn. Basert på høringsinnspill vil ordlyden derfor endres i samsvar med høringsinnspillene. Departementet ber om innspill på hvordan en inkludering av ny ektefelle/samboers bidrag til økonomien kan fastsettes: Om det bør være et flatt påslag, en andel av inntekt eller om den nye ektefelle/samboers inntekt skal legges til grunn i sin helhet. Om påslaget bør beregnes for ny ektefelle/samboer der barnet bor og/eller også eventuell samværsforelder, og videre om et slikt påslag bør fastsettes nasjonalt eller i den enkelte kommune.

